Ára 1 dinár.

BACSMEGYEI NAPLÓ

XXIII. évfolyam | Szubotica, PÉNTEK 1922. november 17. | 313. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délben
TELEFON SZÁM: Kiadóhivatal 8-58, Szerkesztőség 5-10

Előfizetési ár negyedévre 90 dinár

SZERKESZTŐSÉG: Kralja Alexandra-ulica 4 szám alatt
Kiadóhivatal: Kralja Alexandra-ulica 1 (Leibach-palota)

Müller-Guttenbrunn

Minden népnek joga, sőt történelmi kötelessége, hogy fejlesszé saját nyelvét és kulturáját. Ennek abszolut igazsága ellen senkinek sem lehet ellenvetése. Sietek ezt leirni és leszögezni, mielőtt Adam *Müller-Guttenbrunn* ünnepeltetéséhez hozzászólnék.

Mert amikor *Müller-Guttenbrunn* tervez és nemzeti eseményeket hirdet, amig a svábságot germán őseire, a *„grosse Schwabenzug"*-ra, a *„larmherzige Kaiser"*-ra emlékezteti, addig egy gáncsoló, egy tiltakozó szavam sincs ellene, de amikor vádol, támad és rikitó, egyoldalról és egyszinben megvilágitott beállitásával a multat meghamisitja, amikor elfelejt és eltüntet kapcsokat, bajtársi kézfogásokat, önfeláldozó, segitő vállalkat és germán eszmékért elhullott magyar életeket, akkor nem hagyhatom megjegyzés nélkül ennek a kétes értékü irónak ünnepeltetését.

A jugoszláviai svábság ugyanis most ünnepli *Müller-Guttenbrunn* születésének 70-ik évfordulóját. A *Deutsches Volksblatt* kis füzetet is adott ki ennek örömére és a Kulturbund könyvkereskedésében minden könyvét meg lehet kapni a jubiláns szerzőnek. Bizonyos vagyok abban, hogy Thomas *Mann*, *Schnitzler*, *Rilke*, *Hebbel* vagy *Schönherr* müvei után hiába érdeklődnénk a német könyvesboltban, pedig ezek nagyobb és sulyosabb németek, mint Ádam *Müller-Guttenbrunn*. *Müller-Guttenbrunn* fő érdeme a magyarok elleni harca. Legtöbb könyve irányregény, mely tele van tüzdelve *hibás magyar idézetekkel és lihegő, lobogó magyar gyülölettel*. Egy kissé időszerütlennek találjuk ennek a magyarfaló s egyébként igen közepes irónak az ünnepeltetését, hiszen *az elmagyarositás nem fenyegeti már a svábokat, sőt maholnap már a magyarokat se*. Jelenleg mindkét nemzetiség a kisebbségek közös, nem épen jóizü kenyerét eszi, egymás mellett haladnak rögös és mostoha utakon, közös a bajuk, közös a gondjuk, nem értjük tehát *miért kell ép most an ellenségeket, kellemetlenségeket keresni az elsüppedt tegnapból.*

Mert *Müller-Guttenbrunn kellemetlen jelenség*. Támadásai igaztalanok és elvakultak. A nemzetiségeknek nem volt jó dolguk Magyarországon, de *a svábság panaszkodhatott legkevésbé erőszakról*. Igaz, hogy ügyetlen erőszakkal és turáni gőggel magyarositottak, de a svábokat nem kellett magyarositani. Azok *magyarosodtak önként*. A *„Madjarisierung"* nem fejezi ki a cselekvő és szenved igealak közötti különbséget, a *magyarosodás* és *magyarositás* különbségét, melyet németben az *„ungarisch werden"* és *„ungarisch machen"* kifejezések érzékeltetnének leghelyesebben. A szerbeket, románokat, tótokat magyarositották, de a svábok magyarosodtak. A többi nemzetiségek fiai megtartották fajivonásaikat akkor is, ha iskoláikat elvégezték, ha oklevelüket elnyerték, az intelligens sváb azonban majdnem kivétel nélkül magyarnak vallotta magát. Ez nem az én megállapitásom, ezt vád alakjában meg lehet találni Müller-Guttenbrunnál is.

Valószinünek tartom, hogy elsősorban a vallási és világnézetbeli közösségek, meg a német és a magyar kultura roppant hasonlósága tette oly könnyüvé a svábok elmagyarosodását. Mindenesetre tény az, hogy a svábok akartak elmagyarosodni s igy a magyarosodás oka belső ok, *az elmagyarosodás a sváb lelkület szándékának, óhajának, akaratának következménye*. Hibás és igaztalan dolog tehát a magyar tanitót, a magyar iskolát, a magyar törvényeket mindezért okolni. Az idegen diplomát mindenütt nosztifikálni kellett, nemcsak Magyarországon, ahol különben a nosztifikálás nagyon könnyen ment, mégis *Müller-Guttenbrunn* azt állitja, hogy a kemény, dacos magyar törvények lehetetlenné tették az idegenben végzett mérnökök letelepülését. Az sem áll, hogy a sváb gyerekeket éveken keresztül (!) nem engedték haza a szegedi internátusokból, ahol egy német szót sem szabadott kiejteni. Nem igen hiszem, hogy az elvakult szerző tudta volna azt, hogy a német kötelező tantárgy volt a középiskolákban, hogy Kecskeméten meg Debreczenben a fajmagyar gyerekek is bifláztak az *Erlkönigel* meg a *guter Vater* erős és gyenge ragozását. De nincs hely a sok hamis, hazug állitás cáfolására.

Szinte csodálkoznunk kellene, hogy a magyarok nem estek a népek megszokott hibájába, a revanseszmék tébolyába. A magyarok *majdnem minden bajukat a németeknek köszönhették, mégsem gyülölték a német népet, a német kulturát*. Szinte elfelejtették az önkényuralmas, kamarillás multakat, az osztrák császárokat, az évszázadokon keresztül elfojtott nemzeti törekvéseiket. A magyarok állandóan német szellemben és a németek nyomában haladtak, a német nyelv második anyanyelve lett a müvelt magyarnak, a hivatalos és irányitó politika mindig germanofil maradt és a germanofil politika sodorta be a magyar népet — minden különösebb cél, értelem és érzelem nélkül — a világháboruba. És akkor, amikor jóformán *germán diktatura* volt Magyarországon, amikor ezerszámra véreztek, hullottak a magyar fiuk idegen nagyravágyásért, teuton eszmé nyekért, akkor Ádam Müller-Guttenbrunn a „Madjarisierung"-ró kesergett, jajgatott tulzott, elvakult és hamisfényü irásaiban.

Miért kell hát most tömjénezni ennek az igaztalan irónak, ennek a gyülölködő közepességnek és *miért kell meghonositani a nyájas svábság lelkületében ezt a magyarfaló Müller-Guttenbrunn szellemet? Miért számüzik egyszerre a magyar szót, a magyar irást ép azok, akik azelőtt önkéni hódoltak be a magyar kulturának? Miért válasz nélkül hagyni a magyar köszöntést, miért egyszerre meg nem érteni a magyar beszédet, miért hibás németséggel irni, beszélni, kinlódni olyanokkal, akiknek lelkük, multuk és müveltségük magyar?*

Minden embernek legelemibb joga, hogy mozogjon népek nyelvek, kulturák között, hogy oda szegődjön, ahova izlése és vágya üzi. De azért, ha Müller-Guttenbrunn *csak* azt mondaná: Ne tagadd meg bölcsődet és származásodat! — illő tisztelettel fogadnók ezt a nemesen konzervativ mondást. Csak helyeselhetjük azt a törekvést, hogy *a svábság ne tagadja meg önmagát*. De azért talán még nem vét faja és származása ellen, ha más nyelven is beszél, ha itt-ott elolvas egy nem gótbetüs könyvet, mely époly közel áll a lelkéhez, mint a gótbetüs. Az elmagyarosodás veszélye már elmulott, a magyarok sorsa utja és holnapja közös lett az övéikkel, együtt taposnak tüskét és göröngyöt.

És ha a svábok német kulturát akarnak magukba szivni, ugy ne Müller-Guttenbrunn könyvei legyenek az elsők, melyeket kezükbe vesznek. Ha a német kultura terjesztéséről van szó, ugy hatalmasabb, értékesebb német szellemeket kellene ismertetni, ugy inkább a bánsági *Lenaut*, a svéb *Uhlandot*, a klasszikus *Goethet*, *Schillert* vagy *Heinét*, a nagy müvészforradalmárt: *Wagnert*, a fölényes *Gottfried Kellert*, a finomhangu *Georget*, a dráma legnagyobb német mesterét: Gerhardt *Hauptmannt* kellene ünnepelni és nem időszerütlen, igaztalan, irredenta irásokkal megzavarni a jámbor, becsületes, nehézkes sváb agyvelőket.

Szenteleky Kornél.

A külügyminiszter Lausanne-ba utazott

A jugoszláv delegáció álláspontja a keleti kérdésben

Davidovics és a horvátok

Beogradból jelentik: Csütörtökön eseménytelen napja volt a politikai életnek. A pravoszláv ünnep miatt sem a parlament plénuma, sem a bizottságok nem tartottak ülést. Még a délelőttre tervezett minisztertanács is elmaradt, mert *a Lausanneba induló külügyminiszter még a szerdaesti minisztertanácson megkapta instrukcióit*, más halaszthatatlan ügy pedig nem szerepelt a napirenden.

Ninesics külügyminiszter este az expresszel utazott el Lausanneba. Vele együtt utrakeltek *Spalajkovics* párisi követ, *Hrisztics*, a külügyminisztérium politikai osztályának főnöke, *Milovánovics* titkár és *Ilics* Dragutin gimnáziumi tanár, aki mint az orosz szoviettel összefüggő ügyek szakértője vesz részt a konferencián.

Félhivatalos kommüniké szerint *a jugoszláv delegációnak a lausannei konferencián a török pretenziók minél szükebb térre való szorítása lesz a feladata*. A delegáció nem egyedül fogja ezt az álláspontot képviselni, hanem a nagyhatalmakkal közösen. Igy remélik elérni, hogy *a törökök minél kevesebb koncessziót kapjanak*.

Nem folytatták tovább a demokrata-radikális egyezkedési tárgyalásokat sem a koalició uj alapjairól, mert a demokrata delegáció vezetője, *Davidovics* Ljuba, csütörtökön családi ünnepet tartott. Ezek a tárgyalások, amelyek kedvező auspiciumok mellett indultak meg, ugy látszik kölcsönösen nagyobb bizalmatlansággal veszik majd ujra kezdetüket. Különösen radikális részről tapasztalható elhidegülés, mert rossz néven veszik *Davidovicstól*, hogy egyideiüleg tárgyalt a horvát blokk képviselőivel is.

Radikális körökben Davidovicsnak a horvát blokkal való kacérkodásából arra következtetnek, hogy a tárgyalások egyáltalában nem fognak eredményre vezetni, vagy legalább is addig nem, amig *nem tisztázódik teljesen a Davidovics-csoportnak a horvát blokkhoz való viszonya*. A radikálisok azt a benyomást szerezték *Davidovicsnak* a horvátokkal folytatott tárgyalásairól, hogy *Davidovics előbb megakarja kötni a részletes megállapodást a radikálisokkal, ezután röglön felbontja a koalíciót és a horvát blokkal együtt alakít kormányt*. Az uj kormány pedig annak a megegyezésnek a munkaprogrammát tenné magáévá, amelyet a radikálisokkal kötött meg, ugy, hogy a radikálisok abba a kel-

lemetlen helyzetbe kerülnének, hogy annak a programmnak lennének az ellenzéke, amelyet ők maguk alkottak meg.

Ezért valószínűnek látszik, hogy a radikálisok mindaddig, míg *Davidovics* végérvényesen nem dönt a koalicióban való megmaradása ügyében, részletes megállapodást egyáltalában nem fognak kötni, mert nem fogják eltúrni, hogy Davidovics kétfelé is nyitva tartsa az ajtót magának.

A Sztojkov-per harmadik napja

Megkezdték a tanukihallgatást — Egymást terhelik a vádlottak — Amikor a vármegye marhákat árvereztetett

A Sztojkov-pör tárgyalásának harmadik napján sem csökkent a közönség érdeklődése. A tárgyalási terem minden helyét megtöltik az érdeklődők. A nagy anyagra való tekintettel a bíróság csütörtökön délután is folytatta a tárgyalást. Délelőtt valamenyi vádlott kihallgatása befejezést nyert, délután pedig a tanúk kihallgatását kezdték meg.

A kihallgatott vádlottak mind azon fáradoznak, hogy saját magukat mentsék és leginkább *Zundánovics* volt irodaigazgatóra akarják háritani az ódiumot.

Sztojkov volt alispán most is gúnyos fölénnyel figyeli a tárgyalást, a vallomások során többször fölnevet és közbeszól, amiért az elnök két izben rendreutasitja.

Sztojkov felelősségre vonja Zundánovicsot

Negyed tizkor nyitja meg *Masirevics* elnök a tárgyalást. *Sztojkov* kéri, hogy a gyorsirókkal olvastassák fel *Zundánovicsnak* tegnap a Poc-féle összegről tett vallomását. Az elnök rendelkezésére ez megtörténik. A felolvasás után *Sztojkov* megkérdi *Zundánovicstól:*

— *Mit csinált ön azzal az összeggel, ami a 110.000 koronán felül maradt? Ez ötvenezer koronánál többet tett ki.*

Zundánovics: Százötvezer koronát a pénztárba tettem, negyvenezret különféle célokra kiadtam és tizezer koronát saját költségeim fedezésére forditottam, amiből ötezret az alispán ur jutalom gyanánt nekem igért.

Sztojkov: Miért nem fizette ki a fennmaradt összegből a kézipénztárban levő többi tartozásokat?

Zundánovics erre a kérdésre nem válaszol.

A volt vármegyei főjegyző

Az elnök ezután a következő vádlott, *Arszenovics* volt megyei főjegyző elővezetését rendeli el.

Arszenovics lassan, nyugodtan beszél, szemmelláthatólag minden szavára vigyáz. Kijelenti, hogy nem érzi magát bűnösnek.

— 1921. augusztus 21-ikén, — mondja, — reggel 7 órakor az alispán felszólitott, hogy menjek ki Bajmokra *Zundánovicscsal* együtt és az ott összetereit marhákat adjuk el. Én nem akartam elmenni, szóltam *Veszelinovics* jegyzőnek, hogy ő menjen ki helyettem, de ő sem akart, tehát nekem kellett elmennem. Utközben az autón beszélgettünk *Zundánovicsecsal*, hogy *tiz-tizenötezer korona jutalmat fogunk kapni.* Bajmokra fél tizkor érkeztünk meg, ahol *Milics* jegyzőhöz, majd a községházára mentünk. Akkor már több jegyző is ott volt. *Itt volt Svábics alezredes szuboticai kerületi parancsnok is.* A községházán ekkor már sok ember tartózkodott. *A csendőrök itt két marhát kértek tőlem jutalom fejében. Krsztekanics is sürgette a két marhát,* a mit jutalom fejében kért. Ez ügyben telefonáltam *Sztojkovnak.*

Elnök: Maga személyesen beszélt vele?

Zundánovics közbeszól: Én kértem az összeköttetést.

Arszenovics: Krsztekanics több izben sürgette a marhákat. Láttam, hogy ideges és emiatt rendre is utasitottam, majd megnyugtattam, hogy *mindenki meg fogja kapni a jutalmát.* Augusztus 29-ikén értekezlet volt az alispánnál, hogy *ki kapjon jutalmat.* Ő ciöterjesztettem, hogy kiket kell jutalomban részesiteni a kiürités körül szerzett érdemei miatt. Ekkor az alispánnak megemlitettem, hogy *Krsztekanicsnak már nem jár jutalom, mert ő még Bajmokon kapott két tehenet.*

Elnök (Sztojkovhoz): Elismeri ezt?

Sztojkov: Igen.

Elnök: Ki adta ki a tehenekre vonatkozó rendelkezést?

Sztojkov: Emlékszem, hogy jelentettek nekem valamit Bajmokról, de olyan összevissza ment minden, hogy nem tudtam, hogy a tehenek a csendőrségé, a hadseregé vagy az alispáni hivatalé-e.

Arszenovics: Mikor én az alispánt helyettesitettem, akkor is mindent az ő intenciói és parancsai szerint cselekedtem. Csak az volt előttem Bajmokon érthetetlen, hogy miért rendelkezik Krsztekanics is és ha ő parancsol, miért vagyok én ott.

Sztojkov ekkor *hangosan felnevet, a miért az elnök rendreutasitja.*

Krsztekanics tiltakozik az ellen, amit Arszenovics mond és elmondja, hogy a mikor őt először beidézték a vizsgálóbiróhoz, a legelőzékenyebben bántak vele, majd öt percre kiküldtek, azután egyszerre azt közölték vele, hogy sikkasztás miatt vád alá helyezik.

Erre én rendkivül izgatott lettem.

Mikor *Mélykuton* az alispánnak 60.000 koronát adtam, *az alispán kijelentette, hogy ez nem elég a község tartozásaira, szedjek össze még marhákat.* Amennyit lehetett össze is hajtattam.

Zundánovicsnak elmondtam, hogy *kapunk 15.000 korona jutalmat.* Ekkor mondta Zundánovics nekem, hogy

Sztojkov is keresett a kiüritésnél több mint két millió koronát.

miért ne keresnénk hát mi is?

Elnök szembesiti Arszenovicsot Zundánovicscsal.

Zundánovics ezt a szemébe mondja Arszenovicsnak.

Arszenovics továbbra is tagadja, csak azt ismeri be, hogy egyszer azt mondta: »lehetne itt keresni.«

Elnök: Mit mondott erre Zundánovics?

Arszenovics: Elmondtam neki az alispán rendelkezéseit, de ő mindig a családi ügyeiről beszélt.

Sztojkov hangosan fölnevet. Az elnök *rendre utasitja.*

Arszenovics (folytatja): Bajmokon ott volt Vidákovics is . . .

Elnök: Mit mondott ennek Vidákovics?

Arszenovics: Semmit.

Elnök: (Zundánovicshoz): Ki beszélt a százezer koronáról?

Zundánovics: Vidákovics mondta, hogy kapunk majd százezer koronát.

Arszenovics: Nekem nem volt erről tudomásom. Nekem nem mondtak semmit.

Egyébként — folytatja — én akkor Bajmokról Beogradba mentem Péter király temetésére . . .

Krsztekanics közbeszól: Nekem mondotta Vidákovics, hogy csináljatok amit akarok, a marha mégis az övé lesz.

Arszenovics folytatja: Ez alatt a marhákat az alispán rendeletére Bajmokról Militicsre hajtották. Ezért Beogradból Militicsre mentem az árverésre. Ott voltak már Lallosevics Szima, Kail Vászó és Vidákovicsnak egy rokona.

Elnök: Hallotta ön, hogy itt Vidákovics százezer koronát igért Zundánovicsnak?

Arszenovics: Erről én csak a vádiratból tudok.

Elnök: Szembesiti *Arszenovicsot Zundánovicscsal.* Mindketten fönntartják valjomásaikat.

Ezután áttérnek a második vádpontra.

Sikkasztás a kézipénztárból

Arszenovics elmondja, hogy miljyen volt a vármegyei számvevőség szervezete. Egy izben a pénzügyigazgatóság vizsgálatot tartott és mindent rendben talált. Ha a kézi pénztár nem volt állami pénztár — mondja a vádlott — akkor érthetetlen, hogy engem sikkasztással vádolhatnak. Ebben a kasszában *a saját pénzemet is tarthattam.* Nem diffamáló, ha abból kivettem, *a magamét vettem ki* s ezért soha sem kellett nyugtát adnom. Elismerem, hogy 130.000 koronát vettem ki, csak az nem igaz, hogy még 10.000 koronát vettem ki, mint ahogy azt Zundanovics állitja, mert akkor még tizezer koronával tartoznék most is.

Elnök (Zundanovicshez): Miért adta a tizezer koronát?

Zundánovics: Utiköltség fejében.

Arszenovics: Nem igaz!

Elnök (Zundanovicshez): Jelen volt *Arszenovics* a pénz kivételénél?

Zundánovics: Igen.

Elnök: Mondja a szemébe!

Zundánovics erre a szemébe mondja Arszenovicsnak.

Arszenovics: Nem igaz! Tudtam róla, de nem voltam jelen!

Sztojkov erre ülve megjegyzést tesz.

Elnök Sztojkovhoz: Rendre utasitom. Ha valamit akar, álljon fel!

Arszenovics (folytatja vallomását): Az hogy én nem adtam nyugtát, az tisztán a bizalom jele volt.

Zundánovics: Önnél voltak állandóan a kézi pénztár nyugtái!

Arszenovics (a kezével legyint). Ugyan kérem!

Maga eljött és kért 50.000 koronát. Nálam volt és adtam.

Mindig mondta, hogy a kassza nincs rendben, de én nem tudtam, hogy ez a hivatalos, vagy a magánpénzeire vonatkozik-e. *Engem felbujtással vádolnak.* Ez el sem gondolható, hiszen nekem semmi hasznom sem volt. Főjegyzője voltam a vármegyének, nagy hatalommal rendelkeztem, de soha terrorral nem dolgoztam.

Arszenovics: Az árverésről jegyzeteket készitettünk. Ebben az időben szólt nekem *Martinovics* sombori rendőrkapitány, hogy a marhalevelek kiállitása végett kimutatásra van szüksége. Mivel a passzusok sokba kerültek, Zundánovics azt mondta, hogy majd kevesebbet mond be.

Zundánovics az elnök kérdésére azt tagadja.

Sikkasztásért jutalom?

Arszenovics: Zundánovics azt mondja, hogy az én rendeletemre vitte elszámolás nélkül a pénzt a pénzügyigazgatóságra. Ez sem igaz. Ezután a december 29-ikén az alispáni hivatalban tartott megbeszélésről szól, amelyen a jutalmakról tárgyaltak. Sztojkov ekkor azt mondta, hogy *várjanak még türelemmel. Ő (Sztojkov) negyvenezer korona a többiek husz-huszezer korona jutalmat fognak kapni.* Mikor Beogradban voltam, — mondja, — hallottam, hogy *dr. Vlaskalin vizsgálatot fog tartani.* Nem tudtam, hogy az árverési jegyzőkönyvek nem pontosak, dacára annak, hogy az árverés után rögtön elkészitettem, miatt *Zundánovics* szobájában a pénzt olvasta. A jegyzeteket, melyeket Zundánovics készitett, visszaadtam.

Elnök (Zundánovicshoz): Mikor kérte *Arszenovics* a tizenötezer korona jutalmat?

Zundánovics: Egy hétfői napon.

Elnök: Mikor vitte a pénzt a pénzügyigazgatósághoz?

Zundánovics: 31-ikén, minden kimutatás nélkül.

Elnök: Miért vitt csak 176.000 koronát és miért nem például kerek kétszázezer koronát?

Zundánovics: Nem tudom. Én magam sürgettem az iratok átadását és nem is mertem arra gondolni, hogy a beterjesztett iratok nem valódiak.

Arszenovics: Tudtam, hogy dr. *Tapavica* részére két tehén van fenntartva az istállóban. Az árverésen láttam Tapavicát és Vidákovicsot, aki *husz tehénre licitált.* Hallottam, hogy Vidákovics Tapavicának a két tehénért ötezer koronát igért. *Plavsics* sombori kereskedőt is láttam árverezni. Én a jegyzőkönyvet a *Zundánovicstól* kapott jegyzetek alapján készitettem el. Ekkor láttam *Tapavica* nevét is ennek alapján készitettem el a jegyzőkönyvet.

Az elnök negyed tizenkettőkor a tárgyalást öt percre felfüggeszti.

„A bácskai nábob" vallomása

Szünet után *Vidákovics* Franjonak, — a »bácskai nábob« néven ismert militicsi gazdálkodónak a kihallgatása következik.

Az elnök felszólitja, hogy a kilenc darab elcserélt marháról beszéljen.

Vidákovics: Mikor Bajmokra mentem vásárra, a községházán hallottam kidobolni, hogy ott marhákat fognak árverezni. A községházán *Krsztekanics bácsalmási többiró részegen jeküdt, mellette egy liter pálinka volt.* Tiz óra körül autón jött *Zundánovics* és *Arszenovics.* Láttam, hogy *Krsztekanics* és *Arszenovics* beszélget egymással. Sok szegény ember is volt ott, akik azt kérték, hogy *a marhákat darabonként árverezzék el.* Mikor nem tudtak megállapodni, *Zundánovics* azt mondta, hogy a teheneket az én szállásomra kellene hajtani. Kijelentettem, hogy nincs kifogásom ez ellen, de megjegyeztem, hogy a marhák ellátását meg kell fizetni. Ezután Beogradba utaztam Péter király temetésére. Viszszatérve megkérdeztem emberemet, hogy hány marha van a szálláson. Azt mondta, hogy nyolcvan, vagy nyolcvanhárom. *Zundánovics* azt mondta, hogy nyolcvannégyet hajtottak oda. Én megszámoltam és csak nyolcvanhármat találtam. *Zundánovics* ekkor kijelentette, hogy *a nyolcvannegyedik marhát Svábics alezredesnek adták jutalomképen.* Másnap az alispáni hivatalban felkeresztem *Zundánovicsot* és megmondtam neki, hogy

két marhát a sajátomból kicseréltem,

mert azok jobbak voltak az enyéimnél, amelyek betegek is voltak, és az árverésen, ahol darabszámra árvereznek, ez ugy is mindegy. *Zundánovics kijelentette, hogy rendben van.* A militicsi árverésen jelen volt *Lalosevics* Szimo, *Zundánovics, Gáin* Vásza és egy *Tóth* Béla nevü rokonom. Itt *Zundánovics* félrehivott és azt mondta, hogy

kilónként kilenc koronáért átadhatja a marhákat, ha neki százezer koronát adunk.

Én szóltam *Gáinnak, de egyikünk sem egyezett bele,* mert ilyen körülmények között a vásáron is olcsóbban vásárolhattunk volna. Ezután megkezdődött az árverés. Kauciót tettünk le. A kikiáltási ár öt korona volt és mi nyolc és fél koronáig árvereztünk. *Mikor Arszenovics látta ,hogy alacsony árat kiálunk, beszüntette az árverést,* a kauciót visszaadta, a marhákat délután lebélyegeztette és Somborba hajtatta.

Elnök: Nem ajánlotta Zundánovics, hogy *egy tömegben vegyék meg?*

Vidákovics: Nem.

Elnök: Nem ön kiálta a százezer koronát Zundánovicsnak?

Vidákovics: Nem.

Az elnök szembesiti *Vidákovicsot Zundánovicscsal,* aminek során mindketten megmaradnak állitásuk mellett.

Vidákovics: Két hónappal ezelőtt, amikor egy kicserélt bikát eladtam, *Zundánovics kért, hogy adjak neki is részesedést.* Én ezt megtagadtam.

Zundánovics az elnök kérdésére kijelenti, hogy *ez nem igaz,* mire Vidákovics a szemébe vágja:

— Persze, *két hónappal ezelőtt nem gondolt a következményekre, — most pedig tagad.*

Az elnök erre felolvassa Vidákovicsnak a vizsgálóbiró előtt tett *ellentétes vallomását,* mire Vidákovics megjegyzi:

— *Amikor letartóztattak, beteg is voltam, de ugy meg is ijedtem, hogy nem tudtam ,élő vagyok-e, vagy halott.*

Elnök: Ki volt a vármegyétől az árverésen?

Vidákovics: Zundánovics és Arszenovics. Ekkor *husz darab marhát vettem, amiből két darab a kicserélt marhák közül való volt.* Itt láttam dr. Tapavicát és azt mondtam neki, hogy a részére fenntartott két marha megér ötezer koronát.

Vidákovics ezután kijelenti, hogy nincs egyéb mondani valója, mire

Gáin Vásza mészáros vádlott kihallgatása következik. *Gáin*

Vidákovics vallomásával *teljesen egyezően mondja el a Bajmokon történteket.* Előadja, hogy Militicsen Vidákovics emlitette neki, hogy Zundánovics százezer koronát kér, de ő ezt megtagadta.

Elnök: A vizsgálóbiró előtt mást vallott.

Gain: A vizsgálóbiró ur azt irhatta a jegyzőkönybe, amit akart.

Az elnök emiatt a vádlottat *rendreutasitja.*

Zundánovics a szembesités során ismételten azt állitja, hogy *ők ajánlottak neki százezer koronát.*

Az utolsó vádlott

Ezután az utolsó vádlottnak, dr. *Tapavica* Szimo novisadi ügyvédnek a kihallgatását kezdi meg a biróság.

Dr. Tapavica elmondja, hogy Somborba ment marhát venni, amikor hallotta, hogy a vármegyeházán marhákat árvereznek. Itt kiválasztott magának két tehenet megvételre. Ekkor mondta *Vidákovics,* hogy a két tehén megér ötezer koronát. Miutan senki sem igért többet, *a marhák rajta maradtak.* Másnap bement *Zundánovicshoz és kifizette az öt ezer koronát* és a jegyzőkönyvet mint vevő aláirta.

Zundánovics ezt tagadja és azt állitja, hogy

csak akkor irta alá, amikor megtudták, hogy dr. Vlaskalin vizsgálatot fog tartani.

A szembesités során Vidákovics is közbeszól, aki kijelenti, hogy a kifizetésnél és nem a vizsgálat előtt irták alá a jegyzőkönyvet.

Dr. Tapavica ezután két ujabb tanu kihallgatását kéri, akik igazolni tudják hazafias tevékenységét. *A forradalom idején egy német hadosztályt lefegyverzett, az egész trént, amelynek számtalan marhája és száz juha is volt, ellogta és azt az államnak minden hiány nélkül átadta. Ha az államot meg akarta volna kárositani, ekkor mióta lett volna hozzá.*

Tapavica kihallgatásának befejezése után az elnök egy órakor felfüggeszti a tárgyalást.

A délutáni tárgyalás

Délután öt órakor nyitotta meg az elnök a főtárgyalást. Ekkor vette kezdetét a

tanukihallgatás

Vármegyei szolgák, kereskedők, volt és hivatalban levő tisztviselők kerülnek sorra, akiket az árverés körülményeire hallgat ki a biróság. Sorra kerülnek *Mrksik* Milos, napszámos, *Mendics* Tosa sombori papucsos, *Bukovanov* Mladen, sombori napszámos, *Blazsevics* Paja vármegyei szolga, *Zsarkovacski* Milan vármegyei hajdu, Taszics Milosev szolga, Erbakics Paja napszámos, akik mindnyájan jelen voltak a marhák árverésén, részben mint vevők, részben mint kirendelt közegek. Legtöbbjük vásárolt is egy-két tehenet, árverési jegyzőkönyvet egyikük sem irt alá.

Dodics Koszta kereskedő, az árverésen nem irt alá jegyzőkönyvet, később irták vele alá. Nem akarta aláirni, de *Zundánovics presszionálta.*

Mijics Zsivojin számvevő jelen volt az árverésen. *Krisztoforovics* és *Masirevics* társaságában ő is vett marhát 31.000 koronáért. Nem vette észre, hogy Tapavica elkülönitett marhákra árverez.

Ügyész: Elszámolt-e azzal a 96.000 dinárral, amit a tisztviselőknek kellett fizetni?

Mijics: Igen. Nyugtát is kaptam, amit *Sztojkov* is aláirt.

Ügyész: Hogyan került az egymillió dinár Zundánovics kezébe?

Mijics: Ezt a pénzt a tisztviselőknek kellett előlegképp adni. Nekem el kellett utaznom és ezért Zundánovicsnak adtam át, aki kifizette a tisztviselőknek.

Nasztaszics Milovan alispáni szolga: Jelen volt az árverésen. Az utolsó árverést Vidákovics vezette, aki *husz darab marhát vett.* Nem látta, hogy *Vidákovics* és *Zundánovics egymással beszélgettek, ők ketten nem is mentek ki együtt.* Ő az ajtó mellett ült és látta volna, ha megtörtént volna.

A biróság az ügyész inditványára nem esketi meg a tanut.

Bugarszki Koszta dr. arról tesz vallomást, hogy Vidákovicsnak igen jó marhaállománya volt.

Krisztoforovics Iván magántisztviselő *Sztojkov* kérdésére vallja: Emlékszik, hogy Bácsalmáson számlálták a pénzt. Megolvasás után a pénzt összecsomagolták egy papirosba s azt Sztojkov magával vitte. A csomag tetején számla volt.

Popalovszki Milivoj hódsági kereskedőt szintén *Sztojkov* kérdezi. Nem emlékszik arra, hogy Mélykuton egy asszony is vitt volna egy csomag pénzt. Csak azt tudja, hogy Krsztekonicsnak átadtak egy csomagot, amiben 36.000 korona volt.

Ezzel véget ért a csütörtöki tárgyalás. Pénteken kerülnek sorra a per korona tanui, főként Ludaics szolgabiró vallomása elé tekintenek nagy érdeklődéssel.

A konzervativok vezetnek az angol választásokon

Lloyd George pártja az első napon 23 mandátumot vesztett

Londonból jelentik: Az angol képviselőválasztás első napja serényen, de nyugodtan folyt le országszerte. A választás legszembetünőbb vonása, az volt, hogy a nők, akik most első izben járultak az urnák elé, nagy lelkesedéssel siettek választójogukat gyakorolni.

A parlamentbe 57 jelölt jutott be egyhangu jelölés alapján. A fennmaradt mandátumokért összesen 1357 jelölt küzdött, köztük 33 nő.

Éjjel három órakor a választás eredménye ez volt:

A konzervativok 161 mandátumot kaptak (nyertek 12, vesztettek 31 mandátumot), *Lloyd George* liberális pártja 24 (+2, —25), *Asquit* liberális pártja 24 (+11, —1), *munkáspárt* 64 (+34, —6), a pazarlás elleni párt 2 (+1), függetlenségiek 1 (+1), a fogyasztási szövetkezetek pártja 3 (+3).

Több választási eredmény országszerte nagy feltünést kelt. Igy Leslie *Wilson* ezredes megbukott, *Stanley* ezredes államtitkár szintén megbukott egy liberális jelölttel szemben. London Buttersea külvárosában *Saheatval* kommunistát választották meg. *Bonar Law* a liberális párt és a munkáspárt ellenjelöltjeivel szemben 2514 szavazattöbbséget ért el. Bernhard *Shaw*-t munkáspárti programmal megválasztották. A *női jelöltek* közül eddig *Astornét* választották meg, három jelöltjük kisebbségben maradt. A munkáspárt vezérei közül eddig a következők választattak meg: *Clynes, Mac Lean, Wedgwood, Davis, Horne.*

Az alsóház hétfőn első izben összeül, hogy megválassza elnökét és letétesse tagjaival a fogadalmat. Másnap az alsóház ülést tart, melynek *az ir szerződés ratifikálása* lesz a legfőbb feladata. A ház azután elnapolja magát.

Háromnapos határzár a kettősbirtokosok ellen

Magyarországból nem engedték a bort Jugoszláviába áthozni

E hét elején kellemetlen meglepetésben volt részük azoknak a Subotica környékén lakó kettős birtokosoknak, akik a jugoszláv és magyar hatóságok által kiállitott határátlépési igazolványaik alapján Magyarországba mentek és ott levő idei borterméseket a határon át akarták hozni. A magyar határőrségek ugyanis a két állam közt fennálló megegyezés ellenére nem engedték meg a borok és egyéb termények átszállitását, sőt a határátlépési igazolvánnyal rendelkezők hazatérését is megakadályozták. Csupán azok jöhettek át Magyarországból, akik szabályszerü utlevéllel rendelkeztek és a határátlépést csakis vonaton engedték meg. A felmerült panaszok valódiságáról *Karakasevics* Gábor rendőrfőkapitány és *Tillinger* György főkapitány-helyettes a határnál meggyőződtek, de a magyar hatóságok intézkedéseinek okát nem sikerült megtudniok.

Ebben az ügyben *Dobanovacski* Pál főispán szerdán jelentést tett a kormánynak további intézkedés végett.

Mint értesülünk, *csütörtökön a határátlépési korlátozást a magyar hatóságok beszüntették és a kettős birtokosok ismét akadálytalanul szállithatják át termeiket,* ugy, hogy a tervbevett kormányintervenció fölöslegessé vált.

A szuboticai törvényszéki elnök elleni vizsgálat sulyosan terhelő adatokat deritett ki

Nyugdijazták Magarasevicset

Novisadról jelentik: A *Magarasevics* Milán suboticai törvényszéki elnök ellen, *Marics* Ráto dr. kuriai biró által vezetett vizsgálat eddig *hat vádpontot teljesen beigazolt.* Ezek a következők:

1. A doktori cim jogtalan használata;
2. *Selinger* Antal Hajós Ferenc villamfelszerelési vállalatának kisebb összeggel tartozott, ezért, hogy az összeget Hajósnak megfizesse, *Selingert letartóztatta;*
3. Hajós megszökött Magyarországra, az ügyész elfogató parancsot adott ki ellene és Magarasevics ugy akarta azt foganositani, hogy egy detektivet küldött Magyarországra Hajós letartóztatására, ami természetesen nem járt semmi eredménnyel, mert rendes kiadatási eljárást kellett volna inditania;
4. a Milosev-féle házátirási ügy;
5. *Magarasevics* Milán *Putnik* Dusán dr. staripazovai ügyvéd irodájában mint irodavezető volt alkalmazva, itt *pénzt sikkasztott el;*
6. *Pulanics* zagrebi gabonakereskedő cég Losonczy starikanizsai gabonakereskedőtől gabonát vett, de Losonczy nem tudott szállitani, mert nem volt gabonája. *Magarasevics Pulanicstól 20.000 koronát kapott, hogy Losonczyt tartóztassa le, viszont Losonczytól is pénzt vett fel, hogy kiengedje a vizsgálati fogságból.*

Ezek a vádpontok mind be vannak bizonyitva.

Marics Rafo dr. kuriai biró eddig 50 tanut hallgatott ki és több mint száz jegyzőkönyvet vett föl. Még hátra van öt sulyosabb vádpont. Erre nézve ezután hallgatják ki a tanukat.

Jogász körökben biztosra veszik, hogy *Magarasevics ellen megindul a bünvádi eljárás.*

A Novisadon megjelenő »Vidovdán« azt irja, hogy az igazságügyminiszter elfogadta *Magarasevics* Milán lemondását a szuboticai törvényszék elnöki állásáról és Magarasevicset nyugdijba helyezte. Az emlitett lap az elnök lemondásához és nyugdijba helyezéséhez azt a kommentárt füzi, hogy ezáltal az igazságügyminiszter még elejét vette a fegyelmi vizsgálat lefolytatását, amelyet a semmitőszék tudvalevőleg Magarasevics ellen elrendelt és a melynek foganatositásával *Marics* Rafó dr. semmitőszéki birót bizták meg. A »Vidovdán« értesülése szerint Marics Rafó dr. megszakitotta a fegyelmi vizsgálatot és Szuboticáról visszautazott Novisadra, ahol a fegyelmi ügy iratait be fogja terjeszteni a semmitőszékhez.

Tráciába csalogatják

a délszerbiai muzulmán lakosságot

Kemal pasa nemzetiségi politikája

Beogradból jelentik: Az utóbbi időben a délszerbiai muzulmán lakosság között gyanus agitációt fedeztek fel. Kemal pasa Konstantinápolyi helytartója, Rifat pasa több ügynöke járja be a vidékeket és arra hivják fel a muzulmán vallásu lakosságot, hogy adják el egész vagyonukat és -költözzenek el Tráciába vagy Kisázsiába. Az ügynökök azzal agitálnak, hogy ott gazdag földterületeket kapnak, amelyeket a görög birtokosok elhagytak, házat batorokkal és marhákkal és hogy semmitéle adót sem kell fizetniök.

Kemal pasa ezzel az akcióval azt a célt akarja elérni, hogy Tráciában a török elem etnográfiai tulsulyát biztositsa.

Bár a délszerbiai muzulmánok nem nézik jó szemmel ezt az akciót, mert még élénk emlékezetükben él, hogy milyen keserves helyzetbe kerültek a háboru előtti boszniai kivándorlók Törökországban, a kormány mégis mindent meg tesz az akció ellensulyozására, nehogy a könnyen hivők a hazug igéretekben bizva elkótyavetyéljék vagyonkájukat.

Beográdi betörőt fogott a szuboticai rendőrség

Félmillió értékü lopott holmit találtak nála

Egy nagy beográdi betörés tettesét sikerült szerdán este a szuboticai rendőrségnek elfognia *Murai* Anna staribecseji születésü huszonkétéves cselédleány személyében, a ki a lopott holmival Beogradból Szuboticára jött és innen Magyarországba akart átszökni.

Kozen Vladimir orosz menekültnél szolgált néhány hónap óta *Murai* Anna cselédleány. November 12-ikén, vasárnap, mikor a házbeliek nem voltak odahaza, a cseléd feltörte gazdájának szekrényét, az abban talált értékesebb tárgyakat összecsomagolta és megszökött Beogradból. A károsult azonnal jelentést tett a beográdi rendőrségnél és közölte, hogy *kára meghaladja a százhuszezer dinárt,* mert a leány a drága ruhaneműeken kivül nagyösszegü pénzt és nagyértékü ékszereket is magával vitt. A beográdi rendőrségnek az azonnal meginditott nyomozás dacára sem sikerült a tolvajt elfognia, a ki azonban a szuboticai rendőrök éberssége folytán szerdán mégis hurokra került.

Szerdán este a detektiveknek feltünt az egyedül járkáló gyanus kinézésü leány és ezért álandóan figyelemmel kisérték. Mikor éjfél felé a leány egy kéteshirü tömeglakásra tért be a rendőrök igazolásra szólitották fel. A leány Burján Ankának mondotta magát, de személyazonosságát nem tudta kellőképpen igazolni. Az igazoltatás során a leány *háromszáz dinárt igért a detektiveknek,* hogy bocsássák szabadon, ami még gyanusabbá tette és azonnal előállitották a rendőrségre.

A leány csomagjának átkutatása alkalmával a rendőrség nagyértékü ékszereket és ruhaneműeket talált nála. Egy batyuban, utrakészen egybe volt csomagolva egy hosszu női szkunksz-bunda, 23 pár selyemharisnya, nagymennyiségü legfinomabb női alsó- és felsőruhák, vásznak és szövetek, egy mogyorónagyságu

igazgyönggyel berakott, huszezer dinár értékű női aranygyűrű, egy arany férfi-stopperóra vastag aranyláncccal, egy női arany nyaklánc, nagy aranykereszttel, különböző arany csecsebecsék, harminc darab orosz arany- és ezüstpénz és több kisebb értéktárgy, aminek együttes értéke *meghaladja a félmillió koronát.* Az ellopott 1935 dinár készpénzből is 1500 dinárt megtaláltak nála.

A leány reggel bevallotta, hogy *Murai* Annának hívják és a nagyértékű holmikat gazdájától Kozen Vladimir Beogradban élő orosz menekülttől lopta el és azért jött Szuboticára, hogy innen Magyarországba szökjön.

A leányt a csütörtök esti vonattal Beogradba kisérték.

Sajtópör

egy papirkosárba dobott cikk miatt

Budapestről jelentik: Az Ujság 1921 február 24-én a sajtótájékoztató bizottságnak bemutatott egy cikket, amelyben azt irja, hogy az akkor tervezett ujságirók és színészek bálja alkalmával a belügyminiszter Eckhardt Tibor sajtófőnök befolyására nem engedélyezte a záróraméghosszabbitást azért, mert a cikk szerint, Eckhardt Tibor nem kapott meghivót a bálra. A továbbiakban a cikk azt irta, hogy a sajtófőnök igazságtalan volt, amikor a Keresztény Ujságirók Egyesületének egymillió koronát adott állitólagos magánadakozásból és ugyanakkor megfeledkezett a régi ujságiró egyesületekről.

A cikk miatt főlhatalmazás alapján üldözendő rágalmazás vétsége miatt indult meg eljárás Dick Bódog ujságiró ellen. Az ügyet csütörtökön tárgyalta a törvényszék. A vádlott kijelentette, hogy a cikkben foglalt tényállással nem azonositja magát, azt nem ő irta. Az ügyész azt állitotta vádbeszédében, hogy az ujságiroi tisztességhez tartozik, hogy a szerkesztő utánanézzen a cikkben állltottak valódiságának. A cikket a papirkosárba dobta, már pedig nem kötelessége, hogy a papirkosárba dobott cikk valódiságának utánanézzen.

A biróság *Dick Bódogot fölmentette.*

Ingyen liszt 2417 ellátatlan számára

Szubotica város tanácsának szombati rendkivüli közgyülése

A »Bácsmegyei Napló«-ban már közölt terv szerint Szubotica város polgármestere szombat délelőtt 9 órára egybehivta a város kiszélesitett tanácsának rendkivüli közgyülését, amelynek tárgyát kizárólag *a szegénysorsu lakosságnak lisztteel való ellátása képezi.*

A városi gazdasági és pénzügyi hivatal részletesen kidolgozta a tervezetet, amelyet a közgyülés elé fognak terjeszteni. A segélyre jelentkezők közül *2417 ember igényjogosultságát* állapitották meg, akik közül, a terv szerint 1734 ember részére havonta 10—10 kg., 683 részére pedig ennek felét, 5—5 kg. lisztet osztanának ki teljesen ingyen. Az ellátás öt hónapig, decembertől 1923. áprilisáig tartana.

Az akció a mai lisztárak mellett *625.000 dinárba* fog kerülni, amely összeget *külön pótadó* formájában vetnének ki a lakosságra. Ez a pótadó az *1917-ik évi városi adóalap 120 százalékát,* illetve *az 1920-ik évi adóalap 70 százalékát* teszi ki.

Tekintettel arra, hogy az évekkel ezelőtt megállapitott adóalap szerint kivetendő összeg csak csekély megterheléstró a város tehetős lakosságára, kétségtelen, hogy a kiszélesitett tanács tagjai a kritikus tél küszöbén nem fognak elzárkózni az elől, hogy a nyomorgók inségén enyhitsen és igy remélhető, hogy a város meg tudja valósitani szociális és jótékony tervét.

Landau Ernő szembesitése Danszky főhadnaggyal

A Landau-pör katonai főtárgyalásának harmadik napja

Budapestről jelentik: A Landau-ügy katonai főtárgyalásának csütörtöki harmadik napján a honvédfőtörvényszék a tanukihallgatásokat folytatta. Élsőnek *Dorf* Jolán hivatalnoknőt hallgatták ki, aki 1920 év őszén Landauék alkalmazásában állott. Vallomásában elmondja, hogy egyszer az öreg Landau a kelenföldi laktanyából telefonált, ő beszélt vele telefonon.

Landau azt üzente, hogy mindent amije van, adják oda, mert ő már nem birja tovább.

Kétségbeesett, megtört hangon beszélt.

Dr. *Zilahi* Géza ügyvéd következett ezután sorra, aki három napig védőügyvédje volt a letartóztatott Landau Adolfnak és Gézának. Kijelenti, hogy Danszkynak és a másik két vádlottnak az ügyben való szerepléséről mit sem tud.

A következő tanu

Landau Ernő orvostanhallgató

aki a legrészletesebb vallomást teszi nagybátyjának és unokafivérének letartóztatásáról.

Ugrik (tárgyalásvezető): mit tud arról hogy Danszky főhadnagynak volt-e a zsarolási manőverben valami része?

A tanu: Közvetlenül nem tudom. Danszky szerint szerint én csempésztem be azt a kést, amivel nagybátyám erét átvágta. Én csak evőkést vittem be, különben is lehetetlen volt, hogy az őrök kijátszásával valamit bevigyek. Amikor azután *nagybátyámat meggyilkolták . . .*

A tárgyalásvezető: Azt, hogy nem gyilkolták meg, már a civil törvényszéken tisztázták. További vallomására e tekintetben semmi szükségünk nincs. *Ez nincsen a vád tárgyává téve.*

A tanu: Határozott meggyőződésem és tudomásom, hogy meggyilkolták.

A tárgyalásvezető: Erről ne beszéljen. Én méltányolom az önök baját, de *ilyen beszédnek itt már nincsen helye.*

A tárgyalásvezető és a védők kérdései után *Danszky* ad föl kérdéseket a tanunak.

— Ön azt állitja, hogy *megrugdostam az öreg Landaut!* Ebben ön nagyon téved, hiszen én 21-én kint sem voltam Kelenföldön.

— *Vallomásomat föntartom* — mondja a tanu Danszky szemébe.

Ezután Danszky még több kérdést ad föl a tanunak, aki egyszerre csak a következőket mondja:

Ön vot az, aki a parancsokat kiadta embereinek, ön vezette a kinzásokat.

Danszky: Nem igaz.

A tanu: Ön tagadhatja mindezeket, de nagybátyám mindent elmondott nekem, amikor látogatóban voltam nála.

Tizperces tanácskozás után ugy döntenek, hogy Landau Ernőt megesketik vallomására.

Ismét összeült a magyar nemzetgyülés

Viharok az első ülésen — Rakovszky István leleplezte báró Prónay Györgyöt

Hosszu szünet után csütörtökön összeült a magyar nemzetgyülés. A képviselők majdnem teljes számban megjelentek. Az elnöki bejelentések után *Bethlen* István gróf miniszterelnök és az egyes szakminiszterek egész sereg törvényjavaslatokat terjesztenek a Ház elé. Az uj törvényjavaslatok a következők:

Törvényjavaslat Magyarországnak a népszövetségbe való felvételéről. A nemzetek szövetsége egyezségi okmányának módositásáról. Az erdőbirtokok hiteléről. Az országos erdőalapról. Az erdőségek érdekképviseletéről. Az alföldi erdőtelepitésről. A földmunkások vállalkozó szövetkezetének állami támogatásáról. A mérnöki rendtartásról. Az éjjeli munkának egyes iparágaknál való eltiltásáról A szeszadóra vonatkozó törvény módositásáról. A biztositási magánvállalatok állami felügyeletről. A közhiteli kérdések rendezéséről. A közadók kezeléséről. A védelmi adóról. A Magyar Tudományos Akadémia támogatásáról. Az állatforgalmi szavatosságról.

Ezután gróf *Sigray* Antal bejelenti mentelmi jogának megsértését, mert nem kapott külföldre szóló utlevelet.

Sigray bejelentését a Ház a mentelmi bizottsághoz utasitotta.

Ezután a napirend felett indult meg hosszabb vita, amelyben felszólalt Bethlen miniszterelnök is és heves szemrehányást tett az ellenzéknek amiatt, hogy az indemnitás vitájának tervbe vett elnyujtásával megakadályozza a nemzetgyülést törvényhozó munkájában.

Bethlen szavaira az ellenzék részéről *Rakovszky* István válaszolt és éles támadást intézett a kormány ellen.

— A miniszterelnök ur — mondotta Rakovszky — abban a szerencsés helyzetben volt, hogy mire elmondotta, Magyarország mennyire olcsó ország, azonnal jött egy drágasági hullám. Most már egy olcsósági hullám is jelentkezett azóta, igaz, hogy ez leginkább csak a lapokban volt érezhető. Ezt azonban ujabb drágitások ellensulyozzák. Itt van mindjárt a tarifaemelés, mely a tarifabizottság megkérdezése nélkül jött létre és amelyet 300 százalékosra terveztek. Egy liter bor szállitása ilyen körülmények között 24 koronába kerülne, egy hektoliteré tehát 2400 koronát emészt fel. De felemelték a telefon és a posta árát is olyan magasra, hogy a nagyközönség nem fogja a portót megfizetni tudni. Ezzel szemben egyes privilegizált egyének és vállalatok kedvezményekben részesülnek, melyek néha egy félmilliárdot tesznek ki. A Távirati Iroda kedvezménye például egy félmilliárd korona.

Ezután *Prónay* György báró jelentkezik szólásra és személyes kérdésben kér szót.

— A gyorsirói jegyzetekből megállapithatom, — mondja, — hogy Rakovszky képviselő ur ugy nyilatkozott, mintha én pénzt fogadtam volna el. Én itt felszólitom Rakovszky képviselő urat, hogy a nemzetgyülés előtt ugy az én érdekemben és saját becsülete érdekében is nyilatkozzék abban a kérdésben, hogy én zsidó emberektől politikai célokra pénzt fogadtam volna el.

Rakovszky István: Prónay György képviselő ur szavaira válaszom az: a képviselő ur nem félreértette, hanem félremagyarázta szavaimat. Én egy szóval sem mondottam, hogy Prónay György képviselő ur kapott volna politikai célokra pénzt, de itt — a szónok az ellenzék felé fordul —

mindenki tudja, hogy pénzösszegeket mobilizálták és ebből mandátumok születtek.

Nagy felháborodás a kormánypárton. A képviselők felugrálnak a helyeikről, egyesek a padokat verik. Nagyon sok képviselő a padok között előrerohan a miniszteri székekig.

— *Ki kell dobni!*

Mikor az ellenzék meglátja, hogy Prónay György ismét felállt, akkor még elementárisabb erővel tör ki a vihar. A képviselők a padokat verik, az elnök hosszasan csenget, a zaj azonban nem ül el, mire az ülést öt percre felfüggeszti.

Szünet után *Almássy* László alelnök nyitja meg az ülést. Prónay György báró személyes kérdésben szólal fel.

— Hallottam, — ugymond, — a mikor Rakovszky odaszólt a pártjának: *Prónay Györgyöt most ki fogom teriteni.* Ebből is látszik, hogy Rakovszky Istvánt személyes szempontok vezetik. Amit mondott, az azt jelenti, hogy én politikai célokra pénzt fogadtam el. Senki sem hiheti, hogy képviselőválasztás nem kerül pénzbe. Elismerem, hogy bizonyos kiadásaim nekem is voltak, ezeket a kiadásokat azonban a saját ómból fedeztem.

Drózdy Győző: Piszkos mandátum!

Erre a közbeszólásra a Ház minden oldalán ujból kitör a vihar.

Az elnök ezért az ülést öt percre felfüggeszti.

Dráma a pusztán

A halálosvégü borozás

Egy sebesicsi gazdálkodó agyolőtte a szomszédját

Szerdán este hat órakor Sebesics pusztán véres esemény játszódott le: egy szállási gazda vadászfegyverrel agyonlőtte egyik szomszédját.

A halálosvégü eset elézményei és lefolyása a következő:

Szerdán reggel *Dulics* Lázár sebesics pusztai szállási gazda az egyik lovát patkoltatni akarta vinni a kisboszniai kovácsmesterhez és ezért felszólitotta egyik szomszédját, *Presics* Antalt, hogy menjen vele.

Ketten együtt elmentek aztán a kovácshoz és dolguk elvégeztével visszafelé jövet betértek egy boszniai koresmába és ott megittak három liter bort. Dulics ekkor arra kérte Presics-et, hogy vezesse haza a lovát és kösse be a istállóba. Presics eleinte nem vállalta ezt a megbizást, de később mégis teljesitette a kérést. Dulics ekkor mondta, hogy délután vadászatra megy, hivta Presicst, hogy menjen vele. Presics azonban nem adott határozott választ, ellenben elment a lóval Sebesics pusztára.

Dulics befordult egy másik koresmába, ahol tovább ivott. Később ide beállitott Presics, aki Sebesics pusztáról visszajött és egy vadászfegyver volt nála. Dulics fegyvere, amelyet Presics Dulics anyiától hozott el, anélkül, hogy ezzel Dulics megbizta volna.

Dulics és Presics eleinte békésen ittak, aztán hazafelé indultak. Utközben valami fölött összeveszett a két ittas ember és Dulics elvette puskáját Presics kezéből. A verekedés egyre jobban elmérgesedett, ugy, hogy mire Dulics szállásához értek, Dulics igy szólt Presicshez:

— Ne gyere be, mert agyonlőlek.

Presics mégis bement Dulicsékhoz és ott folytatódott a veszekedés.

Dulics állitása szerint Presics kezében kés volt, mire ő fegyverével előbb egy riasztó lövést adott le, a puska csövét fölfelé tartva, de amikor látta, hogy Presics meg akarja támadni, feléje forditotta a fegyver csövét és tüzelt.

A golyó Presics *mellébe furódott és rögtöni halált okozott.*

Dulics a tett után önként jelentkezett az ügyészségen, ahol *Vaszilievics* Liuba dr. államügyész elrendelte előzetes *letartóztatását.*

Uszkokovics Ilia vizsgálóbiró csütörtökön reggel hallgatta ki Dulicsot.

Presics holttestét a bajai-uti temető hullaházába szállitották, ahol az ügyészség rendeletére a törvényszéki orvosok felboncolták.

HIREK

— **A király kihallgatáson fogadta a nemzetgyülés elnökségét.** Beogradból jelentik: Ofelsége a király csütörtökön délután fogadta a királyi palotában a nemzetgyülés elnökségét, amelynek tagjai *Lukinics* Edó nemzetgyülési elnök vezetése alatt jelentek meg az uralkodó előtt. Lukinics elnök bemutatta a királynak az alelnököket és a parlamenti titkárokat.

— **György herceg a királyi palotába költözött.** Beogradból jelentik: *György* herceg a napokban hosszabb üdülésre Svájcba utazik. Addig is beogradi tartózkodása idejére az uj királyi palotában rendeztek be neki egy lakosztályt, melyet a királyfi már el is foglalt.

— **Kitüntetés.** A király a szociálpolitikai minisztérium elöterjesztésére, a gyermekvédelem körül szerzett érdemeik elismerésül dr. *Matijevics* István volt suboticai főispán a Szent Száva-rend III. osztályával, *Zupkovics* Pál dr. starakenizsai polgármestert is a Szent-Száva-rend IV. osztályával tüntette ki.

— **A nemzetgyülés csütörtökön nem tartott ülést.** Beogradból jelentik: Csütörtökön ünnep miatt, a nemzetgyülés nem tartott ülést. A legközelebbi ülés pénteken lesz.

— **Csehszlovákia követe meglátogatta a nemzetgyülés elnökét.** Beogradból jelentik: Csehszlovákia beográdi követe, *Kalina*, a ki hosszabb időn át távolt volt Beogradból, oda tegnap visszatérkezett és a parlament szerdai ülése után meglátogatta *Lukinics* Edót, a nemzetgyülés elnökét.

— **A minisztertanács huszonöt millió dinárt utalt ki a muzulmánoknak.** Beogradból jelentik: A szerdán tartott minisztertanács, — amelyről már részletes jelentést közöltünk — a muzulmánok részére huszonöt millió dinárt utalt ki. A kormány azzal, hogy a muzulmánok igényeit teljesitette, ujból, elháritotta a válságot.

— **Radikális többségre számitanak.** Beogradból jelentik: A Tribuna csütörtöki számában azt irja, hogy a radikális-párt kilátásai a legközelebbi választásoknál oly kedvezőek, hogy egymaga is eléri a többséget a nemzetgyülésen és már ezért is kivánatos, hogy a párt lépjen ki a koalicióból.

— **Birói áthelyezés.** *Kiszel* Ferenc törvényszéki birót, aki eddig a trebniki (Szlovénia) járásbiróság vezetője volt, áthelyezték a suboticai törvényszékhez.

— **Novisadi kereskedők akciója a gyorsvonati közlekedés javitásáért.** Novisadról jelentik: A kereskedelmi és iparkamara a szuboticai vasutigazgatósághoz avval a kérelemmel fordult, hogy teremtsen rendet a Szubotica-Novisad-i vonalon a közlekedésben. A legnagyobb panasz az, hogy a reggeli gyors rendszerint egy teljes órát késik, ami sok kellemetlenséget okoz azoknak az utasoknak, akik üzleti ügyekben Beogradba utaznak. Emiatt az utasok teljes napot vesztenek. A kamara azt inditványozza, hogy ez a gyorsvonat ne várja be Vinkovcén a zagrebi gyorsot, vagy pedig állitsanak be egy speciális vonatot Szuboticáról.

— **A nemzeti bank elnöke Pasicsnál.** Beogradból jelentik: A Narodna Banka elnökigazgatója, *Weithert*, csütörtökön délelőtt felkereste *Pasics* miniszterelnököt, akivel hosszabb ideig konferált.

— **A béllyei uradalom erdői.** Beogradból jelentik: Az erdőügyi minisztérium bizottságot rendelt ki a béllyei uradalom régi erdőkihasználási terveinek felülvizsgálására. Ha a bizottság úgy találja, hogy a régi magyar tervek továbbra is használhatók, akkor a kitermelés azok szerint fog történni. Ellenkező esetben a bizottság maga fog uj terveket készitení. A bizottság tagjai Jovanovics M. miniszteri osztályfőnök és Ljustina M.

— **D'Arin Zaharija második hangversenye.** D'Arin Zaharija szerdai hangversenyének nagy sikerére való tekintettel a müvész hétfőn, november 20-ikán este második hangversenyét rendezi a Városi Szinházban. A müsoron ismét klasszikus, Wagner, Mayerbeer, Gounod, Csajkovszki, stb. operarészletek, áriák- és dalok szerepelnek.

— **Novisad költségvetése és fája.** Novisadról jelentik: *Stelanovics* Zsarkó dr. polgármester Beogradba utazott, hogy sürgesse a város költségvetésének jóváhagyását. Ugyanekkor fogja átadni a novisadi fakereskedők memorandumát a közlekedésügyi miniszternek. A memorandumba kérik a fakereskedők, hogy a miniszter tegye lehetővé a novisadi fakereskedők részére, hogy a Boszniában és Slavóniában vásárolt fát behozhassák, ne hogy télen Novisad fa nélkül maradjon.

— **Lezuhant francia repülő.** Berlinből jelentik: Foire francia repülő a nagy szállitási dijért rendezett verseny alkalmával lezuhant és szörnyethalt.

— **Fegyelmi eljárás a pancsevói államügyészség vezetője ellen.** Novisadról jelentik: A pancsevói államügyészség vezetője, Milasinovics államügyész ellen, hivatalos hatalommal való visszaélés miatt elrendelték a fegyelmi eljárást. Dr. Joczity Milorád főállamügyész Pancsevóra utazott Milasinovics ügyész kihallgatása végett.

— **Felmentett követ.** A Službene Novine jelenti: *Vosnyák* Bogumil prágai rendkivüli követet és meghatalmazott minisztert ezen állásától felmentették.

— **Névváltozás.** A hivatalos lap irja, *Nagy* Miklós budapesti jugoszláv helyettes konzul nevét belügyminiszteri engedéllyel *Nadics*-ra változtatta át.

— **Becskereken nem emelik a pótadót.** Becskereki munkatársunk jelenti: Becskerek város most készült el a jövő évi költségvetés összeállitásával. Ötmilió dinár bevétellel szemben ugyancsak ötmillió dinárt irányoztak elő kiadásként. A pótadó jövőre is 315 százalék marad. A legnagyobb kiadási tételt a tisztviselők fizetése és drágasági pótléka cimén irányozták elő. E cimen 1,200.000 korona van a költségvetésbe fölvéve.

— **A Szuboticai Sakk-Kör háziversenye.** A Szuboticai Sakk-Kör versenyének állása a második forduló után a következő: I. forduló: Csillag nyer Gonda ellen, Berlekovics—Farkas ellen, Gerber—Lénárd ellen, Salzmann—Ognyanov ellen, Boschán—Löwinger ellen, Klein—dr. György remis. II. forduló: Csillag nyer Farkas ellen, Löwinger—Gonda ellen, Berlekovics—Klein ellen, dr. György—Gerber ellen, Lénárd—Salzmann ellen, Boschán—Ognyanov ellen. Az elért eredmények: Csillag, Boschán, Berlekovics 2 pont, dr. György 1 és fél pont, Gerber, Salzmann, Lénárd, Löwinger 1 pont, Klein fél pont, Gonda, Farkas, Ognyanov 0 pont. A versenyket péntektől kezdve az egyesület uj helyiségében, a Nemzeti kávaház külön termében folytatják.

— **Lahner Antal dr. törvényszéki birót visszahelyezték Szuboticára.** A nyáron történt birói áthelyezések alkalmával *Lahner* Antal dr. törvényszéki birót Kikindára helyezték át. Mint értesülünk, Lahner birót királyi rendelettel most visszahelyezték a suboticai kerületi törvényszékhez.

— **Novisadon maximálták a husárakat.** Novisadról jeentik: Novisadon a városi hatóság maximálta a husárakat. A mészárosok és hentesek küldöttsége felkereste *Stelanovics* Zsarkó dr. polgármestert és előadta, hogy az árak maximálását szakértők bevonása nélkül hajtották végre, miért is kérték a polgármestert, hogy szakértők bevonásával ujból maximáliák a husárakat. Továbbá előadták a mészárosok, hogy sérelmes a város intézkedése azért is, mert a város csakis a husárakat maximálta, mig a többi élelmicikkek árát nem maximálta, végül sérelmesnek tartják, hogy ők maximális áron adják el áruikat, holott nem maximális áron vásárolnak. A polgármester válaszában kijelentette a küldöttségnek, hogy szombaton összehivja az árvizsgáló bizottságot, hogy az árakat ujból maximáliák s erre az ülésre meghiviják a mészárosokat és henteseket is.

— **Jótékonycélu előadás és táncmulatság Rumán.** Rumáról jelentik: A rumai jótékony zsidó nőegylet november hó 25-én nagyszabásu jótékonycélu estélyt rendez válogatott müsorral és táncmulatsággal kapcsolatban. A zenét a beogradi királyi gárda zenekara fogja szolgáltatni. Éjfélkor bár nyilik meg, a mely kabaré-programmal fogja szórakoztatni a közönséget.

— **Adomány.** A »Bácsmegyei Napló«ban segélyt kérő özvegyasszony számára Róna Árpád ötven dinárt adott.

A Suboticai Izraelita Nőegylet folyó hó 19-én, vasárnap délután 3 órakor tartja a szokásos téli felruházási ünnepélyét a népkonyha helyiségében (Zrinjski trg). A felruházás után az egyesület megvendégeli pártfogoltjait. A Nőegylet ezuton hivja meg az érdeklődőket erre az ünnepségre, egyuttal kéri a jószivü hölgyeket, hogy a megvendégeléshez süteményekkel sziveskedjenek hozzájárulni. Adományok a felruházás napján délelőtt fogadtatnak el a népkonyha helyiségében.

— **Szenta város földjei.** Jelentettük, hogy Petrovics Zsarkó dr. polgármester az agrárreform céljaira lefoglalt városi földek feloldása miatt Beogradban volt. A miniszter kijelentette, hogy a kérdést a legjobb akarattal kezelik, azonban a legkedvezőbb eset az lesz, ha a város földjeiből 500 holdnyi terület elvesz. Egyébként pedig kijelentette a miniszter, hogy a suboticai agrárhivatal fogja meghatározni, hogy a 2000 holdból mennyit lehet feloldani. Petrovics polgármester szerdán Suboticára utazott és csütörtökön délelőtt tárgyalt a suboticai agrárhivatallal ebben a kérdésben.

— **Rudyard Kipling beteg.** Londonból jelentik: Rudyard Kipling megbetegedett és szanatóriumban ápolják. A birneves irón sulyos műtétet hajtanak végre.

Tudnivalók az év minden hónapjára. E cimen praktikus tudnivalók egész sorát közlik a suboticai »Minerva«-nyomda kiadásában megjelenő népszerü »kalendáriumok: a Vojvodinai Magyar Naptár, a Gazdák Naptára és a Petőfi-kalendárium. Amit gyakran kell tudni minden embernek, hogy mit kell fizetni a postán, mennyi a betegségélyző járulék, kik a vajdasági községek jegyzői, merre vannak Beográdban a minisztériumok, — úgy a Vojvodinai Magyar, mint a Gazdák és Petőfi naptárban fellelhetők. Vigyázzon, hogy mit vesz. A »Minerva«-naptárak minden naptárelárusitónál kaphatók.

A Suboticai Izraelita Nőegylet és Népkonyha a tavaly oly nagy sikerrel rendszeresitett teadélutánjait az idén is megtartja. Az első ilyen délutánt folyó évi november hó 26-án, szombaton 6 órakor rendezi az agilis egyesület a Bánfy helyiségeiben. A délután nivós hangversennyel kezdődik és a mulatságot tánc fejezi be.

— **Az Iglói diákok Szentán, Szentáról** jelentik: A sentai ipartestület mükedvelői november 25-én a Royal szálloda disztermében előadják az Iglói diákok pimü vigjátékot.

— **Katalin-bál a szuboticai Népkörben.** November hó 25-én, szombaton este 8 órai kezdettel a suboticai Népkör zártkörü Katalin bálat rendez. A bál jövedelmét a Szeretet Nőegylet tüdőbeteggondozó intézet javára fordtják.

— **Massaryk — zsidó származásu.** A budapesti Magyarság irja: Masaryknak, a cseh köztársaság elnökének gödingi szülőházát most diszitették fel emléktáblával. Az ünnepséget a prágai Szabadgondolkodók Egyesületének kezdeményezéséből a morvaországi cseh radikális haladó-párt rendezte s résztvettek rajta a különböző hivatalok meghivott képviselői is. Az elnök szülőháza közönséges parasztház, ahol az elnök nevelőapja lakott. Masaryk természeles apja ugyanis egy gödingi gazdag zsidó volt s anyja később ment feleségül a gödingi zsidó kocsisához, Masarykhoz, aki a született gyermeket adoptálta.

Az osztálysorsjáték csütörtöki húzása. Lepedát és Jovanovics az osztálysorsjáték szuboticai főellárusitói által eladott sorsjegyek közül a következők nyertek: 2827, 883, 871, 804, 4548, 523, 554 *(500 dinár)*, 528, 559, 7216, 255, 536, 580 *500 dinár)*, 245, 8456, 9803 *(1000 dinár)*, 996, 877, 846, **10.000** *(500 dinár)*, 469, **11.**118 125 *(500 dinár)*, 894, 200, 147, 106, 143, **13.**023, 019, 219 *(500 dinár)*, 207, 040, 091, 178, 125, **18.**316, 390, 608, 652, 677, 375, 311, 395, 355, 687, **23.**820 *(500 dinár)*, **25.**036, 033, **27.**455, 409, **28.**352, **32.**013, **33.**703, 708, 788, **34.**647, 648, **36.**114, 140, 190, 161, *(1000 dinár)*, **37.**008, **38.**741, 720, 701 *(6000 dinár)*, **40.**572, 591, **43.**858, 808, **44.**079, 396, 356, **45.**597, 564, *(500 dinár)*, 512, 558, 560, **47.**927, 962, **48.**310 *(500 dinár)*, 380, 400 *(1000 dinár)*, 973, **49.**[illegible]8, **51.**088, 062, **52.**360, **53.**898, 856, **55.**211, 289, *(500 dinár)*, **56.**407, 467, 497, **57.**513, 628, 609, 587, 585, **58.**386, 334, 345, **59.**906 *(2000 dinár)*, **60.**927, **62.**220, **64.**411, **65.**569, 507, 563, 559, 501, **67.**897, 772, 716, 678, 771, 877, *(2000 dinár)*, **68.**872, *(500 dinár)*, **74.**026, 034, **75.**939, 957, 969 *(500 dinár)*, **76.**387, **77.**431, 451, 437, **78.**837, 886, 911, 893, 873, 872, 920, **79.**478, 745, 458 *(500 dinár)*, 737, 908, 722, **80.**097, **82.**714, 752 *(500 dinár)*, 726, 720, 747, 735, **83.**944, *(500 dinár)*, 922, 971, **85.**052, 660, **87.**197, 151, 196, **92.**014, **93.**093, 031, 100, **94.**372, 394 *(500 dinár)*, 390, **98.**582, 794, 707, 769, 556, 509.

TŐZSDE

Beograd, nov. 16. Zárlat: London 278—275, Páris 412—408, Newyork 62—61, Genf 1140—1130, Milanó 286.50—283.50, Prága 202—198, Berlin 0.91—0.83, Bécs 0.09—008.60, Bukarest 41.60—39.60, Budapest 2.66—258.

Zürich, nov. 16. Zárlat: Berlin 0.0.725 (0.0.725), Holland 213.71 (213.70), Newyork 544.75 (544.50), London 24.35 (24.35), Páris 36.25 (36.20), Milanó 24.95 (25.10), Prága 17.35 (17.30), Budapest 0.21.50 (0.22), **Zagreb 2.23** (222.50), Bukarest 3.50 (3.55), Varsó 0.0350 (0.0350), Bécs 0.00.72 (bélyegzett 0075) (0.0072—00075).

Zagreb, nov. 16. Zárlat: Dollár 60—61, Milano 280—284, Prága 198.50—261.50, Berlin 0.74—0.94, Bécs 0.0.8.90, Budapest 2.40—2.70.

Novisadi terménytőzsde. Nov. 16. A mai jegyzések következők: Buza 385. Régi kukorica 320, száritott kukorica 275. Liszt: 0-ás 540, fűz 515, 5-ös kenyér 477.50, 6-os 437.50. Árpában, zabban, korpában nem volt forgalom.

Budapesti értéktőzsde.

A csütörtöki budapesti értéktőzsde rendkivül bizakodó hangulattal indult. Már az előtőzsdén is hatalmas üzlet fejlődött ki, amelynek során a forgalomba került értékek viharos kereslet következtében emelkedtek. A nyitáskor az első kötések szintén drágán, a keddi záróárfolyamok fölött történtek, később azonban a jelentékenyen megnövekedett kinálat árcsökkenést eredményezett és a tőzsdeidő első felének végén a nyitáskor szerzett nyereségekből igen jelentékeny rész elveszett.

NYILTTÉR.

Nyilatkozat.

A Subotičko Atletsko Nogometno Društvo (Sand) választmánya a f. hó 16-án tartott választmányi ülésén az alábbi nyilatkozat közzétételét határozta el:

Bár egyesületünk vezetősége méltóságán alulinak tartja a Subotican megjelenő „Jugoslav Sportelet" f. hó 14. számában megjelent, a f. hó 12-én lejátszott Sand—Concordia bajnoki mérkőzés eredményével kapcsolatban közölt burkolt vádaskodással foglalkozni, sportszempontból azonban feltétlen kötelességünknek tartjuk a burkolt vádaskodást a leghatározottabban visszautasítani és felhívni a cikk íróját, hogy vádját konkrét formában hozza nyilvánosságra. Egyesületünk vezetősége tudatában annak, hogy sport- vagy szabályszerűtlen eljárást soha nem követett és a jövőben sem kíván követni, nyugodt lelkiismerettel várja az ügy további fejleményeit.

Ha football csapatunk eddig elért eredményeinek értékét sportszerűtlen és alattomos módon bárki is leszállítani vagy kisebbíteni akarja, illetőleg akarná, annak elítélését a sportközvéleményre bízzuk.

Egyébként nyugodt lelkiismerettel bízzuk magunkat a szövetség idevonatkozó szabályaira, melyek megfogják vedeni egyesületünket az ily alattomos és minden alapot nélkülöző támadásoktól.

A vezetőség nevében
Bénis Simon
ügyv. alelnök.

Vidéki

Kereskedők!!

figyelmébe

Felkérem t. vevőimet, hogy a fagy beállta előtt szíveskedjenek:

Tenta, Politur, Indigóoldat-

ra vonatkozó rendeléseiket beküldeni, mert később a fagy beálltával ezen cikkek csakis saját felelősségükre lesznek szállíthatók.

Tisztelettel
Kalmár Vegyipar
Subotica.
8235

Vadászok!

Vadászfegyver és vadászlőszer szükségletüket legolcsóbban

BATA V. FIA

Subotica, Aleksandrova u. 7.

vadászfegyver és vadászlőszer nagykereskedésében szerezhetik be.

JANSEN FILS BELGA FEGYVERGYÁR

gyártmányainak eladása jótállás mellett.

Nagy raktár Bayard Ogris és Sauer fegyverekben.

ANGOL ÉS NÉMET PATRONOK.

Tessék próbavásárlást tenni.

Eladás nagyban és kicsinyben.

Fegyverek javítása jótállás mellett.

Állatokat preparálunk.

Árjegyzék ingyen.

S. H. S. KIR. LŐPORELADÁS.
7940

Bérszántást
és
rigolirozást

vállalok, jelenleg Bánátban dolgozó kétgéprendszerű **gőzekével**

A gőzeke készletet kedvező feltételek mellett el is adom. Érdeklődni lehet

özv. Halbrohrné és Társa
szállítócégnél, Subotica.
8256

Stráfkocsi

2500 kgr. hordképességű, teljesen uj, féderes, eladó **Zentai Béla** vaskereskedőnél **Senta.** — Ára 6500 dinár.
8283

Minden olcsó!

A raktárunkon levő összes

télikabátokat

és 7934

férfiöltönyöket

minden elfogadható áron

kiárusítjuk

Schwarz Testvérek

Stáribecsén

Leszállított árak!

Amerikai szabadalm.
összehajtható

ágy

7750

Az ágy betéttel együtt **csak 700.— dinár.**

Különösen alkalmas szálodák, szanatoriumok, fürdők, tanulók, otthonok, ipari munkásságnak. Minden házban nélkülözhetetlen. Amig a készlet tart, szétküldés egész Jugoszláviára az előállító által.

Josip Brozović Zagreb
Boškovićeva ul. 18.
Telefon 25—61.

KÖNYVTÁR ELADÓ.

Értesítést a kiadóhivatal ad. 8195

A Medjunarodni Prometni Novinski i Oglasni Zavod D. D. Zagreb
(Nemzetközi Hirlaphirdetési és Forgalmi Iroda R. T.)

suboticai fiókja

INTERREKLAM D. D. ZAGREB

Blockner, Mosse és Medj. Prom. Nov. i Ogl. Zavod d. d. hirdetési osztálya egyesült hirdetési irodák)

vojvodinai vezérügynöksége

POLLÁK & SCHÖN ZAGREB

első jugoszláviai tudakozódó ügynöksége irodáját Jelašičeva ulica 11. szám alól Zrinjski trg. 2 szám alá helyezte át.

Elfogad előfizetéseket és megrendeléseket az összes bel- és külföldi napi-, hetilapokra, illusztrációkra, folyóiratokra, szak- és divatlapokra, könyvekre stb.

Felvesz hirdetéseket az összes bel- és külföldi lapokra az eredeti kiadóhivatali árak szerint. Tömeges hirdetéseknél a legnagyobb kedvezményt adja.

Informátiókat, magáncégekről, kereskedőkről, gyárosokról és részvénytársaságokról stb. a legrövidebb idő alatt, feltétlen discretió mellett, a legmegbizhatóbban, jutányos áron szerez be.

Képviseletek és bizományosok az egész S. H. S. államban.
8078

Egy ház

a belterén nagy telekkel, több nagy helyiséggel olcsón

eladó

és azonnal elfoglalható.
Bővebbet Tolstojeva ulica 17.
8220

Jelenleg utban levő 19, 21 és 22 m/m. vastagságu

gőzeke sodronykötél eladó.

Érdeklődni lehet özv. Halbrohrné és Tsa szállitócégnél, Subotican.
8257

CSALÁDI HÁZ

a belvárosban azonnal elfoglalható 4 szobás lakással

eladó. 8365

Bővebbet: Interreklam R. T. Subotica Zrinski trg. 8.

BUTOR-ÉS FURNIRGYÁR

TELEFON 50. **APATIN** TELEFON 50.

FŰRÉSZ- ÉS HÁMOZÓMŰ.

Készít mindennemü mübutort, irodai berendezést, konyha- és

KERTIBUTORT,

faszőget, vakfurnirt minden méretben, zárófákat, zárólemezeket, ládákat és dobozokat minden méretben.

KUBIKUS TALICSKÁK

nagyban.

VILLAMOS LUXUSLÁMPA LERAKAT.

Irországi folytonégő KÁLYHÁK

Melegitő és főző TÜZHELYEK

fa és szén tüzelésre, chamottebetéttel, különféle nagyságban 80-550 m³ tüzelőerővel. **Tüzelőanyag megtakarító készülék,** az egés termékek tökeletes kihasználása és a kéjhalmozódásának megtakarítására a Frankische Eisenwerke Adolfshütte Niederscheld cég képviselete és gyári lerakata: Oehler Blattmann lerakatánál

A. Maier tulajdonosnál

Novisad, Temerini-u. 16.
9130

Magasórlésü vám- és kereskedelmi malom megbizható, szakképzett, agilis 30—40 éves koru lehetőleg államnyelvet beszélő

főmolnárt keres.

Az állás azonnal elfoglalható. Javadalmazás megállapodás szerint. Bizon itványmásolatokkal felszerelt ajánlatok **Sentai Villamostelep Senta** cimre küldendők be. 8331

Szolid és versenyképes árak.

Braća M. Jakovljević

Beograd, Knez Mihajlova ul. 26.

A Prometna Banka palotájában.
Telefon 15—20.

Ujonnan alakitott konfekció osztály.

Ajánl nők és gyermekek részére a legmodernebb, legszebb és legizlésesebb kivitelben: szövetkabátokat szörmegallérral, plüss- és szörmeköpenyeket, szövet, serzs és selyem báliruhákat, selyem és etamin bluzokat, leány- és fiu ruhácskákat és sapkákat, mindennemü trikóárut.

Szolid és versenyképes árak.

A kiszolgáló személyzet magyarul is beszél.
8153

Elcserélném

modern 3 szobás lakásomat

4—5 szobás lakásért esetleg lelépést fizetek. Ügynökök díjaztatnak.

Cím megtudható a kiadóhivatalban.
8348

„HORTUS"

I. zagrebi konzervgyár r. t.

Vojvodinai vezérképviselője és lerakata:

VLADISLAV ZUBKOVIĆ

SOMBOR — TELEFON 3—30.

FILIJALA:

Paja Dobanovačkog ulica 11.

8267 Telefon 8—90.

Ajánlja

különlegességi gyártmányait u. m.: kandirozott gyümölcsöket, kompotokat, marmaládékat, jameket és különféle főzelékeket.

„Tvorba hordók"

A Zágrebi Hordógyár r.-t. Zagreb

vezérképviselője Vojvodina területére

Vladislav Zubković, Sombor

Telefon 3-30.

FILIJALA:

Subotica, Paja Dobanovačkog 11.

Telefon 8—90.

Ajánlja különlegességi gyártmányait A legnagyobb hordógyár sör- és boroshordók, valamint zsiros, cement- és ipari hordók számára.

Saját szabadalmazott gyári készités. Saját hordó-fa termelés és gyártás. Saját tölgyfa-erdőségek.

8266

BERSON

Kapható minden jobb bőrkereskedésben. Nagyban:

BERSON-KAUCSUK R. T. ZAGREB, WILSON-TRG 7

Körisfarönköt

3—4 m. 16—30 cm. waggontételekben jutányos árban ajánl

BALOG ÉS FEHÉR FAKERESKEDŐK

STARA KANJIŽA

7226

S. H. S.

AMERIKAN PETROLEUM COMP. D. D.

ZAGREB

LERAKATA:

Vladislav Zubkovič Sombor Tel. 3-30.

Filijala:

Subotica, Paja Dobanovačkog 11. Telefon 8—90.

8269

Ajánl:

korona védjegyü ládás petroleumot nagyobb tételekben jutányos áron.

I-a minőségű

retorta és boksa (Meiler)

bükkfaszenet

prompt és a legjutányosabb árban szállit vaggontételekben

Vladislav Zubković Sombor Tel. 3-30.

8268 Filijala:

Subotica, Paja Dobanovačkog 11. Telefon 8—90.

nov. 16-tól nov. 19-ig csütörtöktől-vasárnapig

Korzó

Kunyhótól a kastélyig

dráma 6 felvonásban.

Főszereplő: FERN ANDRA.

CLUB PAPIR

monopol taxával

510 korona

a Bedő trafikban

Subotica, Aleksandra u.

50 doboz vételnél 500 K
100 doboz vételnél 495 K

LEVELEZÉS

Leveleznék 40 év körüli olv. feltétlen úri emberrel, ki egyedülségében hűmegértő lelket keres. Leveleket K. S. p. r. Szent-Fülöpre kérek. 8342

FOGLALKOZÁS

Egy jó munkás órássegédet keresek azonnali belépésre. Scheurer Gáspár, Sombor, Krali Gyorgyevic-ulica 13. 8265

Irodai gyakorlattal biró ügyes kisasszony felvétetik a Bélgyárban. 8323

Főmolnárt, rendszeretőt, december elsejei belépésre keresek. Svoboda-malom, Bajmok. 8318

Nyugdíjas vasúti ellenőr szerb, német, olasz nyelvtudással megfelelő állást keres. Cím a kiadóban. 8307

Faszakmában jártas kereskedelmi végzett fiatalember fakereskedésbe vagy fűrésztelepre állása menne. Vidékre is elmegyek. S. H., Subotica, V., Niska-ulica 4. 8221

KÖNYVELÉSBEN teljesen jártas üzletileg ügyes fiatalember malomüzemnél azonnalra felvetetik. Gabona illetve malomszakmában jártasak előnyben. Részletes ajánlatok az eddigi működés megjelölésemellett *Szorgalom* jelige alatt a kiadóhivatal továbbit. 8302

Deutsch optikus és irógépjavító műhelyébe jobb házból való fiu tanonci fizetés mellett felvétetik. 8002

Ügyes költisztviselőket és egy irodaszolgát keres a Duna biztosító részvénytársaság, Aleksandrova-u. 6. 8224

Rőfös-segéd, 19 éves, német, magyar és szerb nyelven beszél, keres alkalmazást. Cím a kiadóhivatalban. 8375

Utazót, szerbül tudót, lehetőleg fűszerszakmában jártasat, keresünk. Cím a kiadóban. 8374

Szerb, horvát, német és magyar nyelvet beszélő, irni és olvasni tudó, 29 éves férfi megfelelő állást keres. A faszakmában teljes képzettséggel bir, az egész Horvát, Szlavónia, Bosznia és Slovénia egész területét és az összes hozzánk tartozó erdőségeket ismeri. Szükség esetén 100.000 korona óvadékkal rendelkezik. — Ajánlatok „Faszakmában jártas" jelizére a Pallas hirdetővállalathoz Subotica. Jelasičeva-ul. 3 kéremek. 8371

Gazdasszony vidékre magános emberhez kerestetik. Nagy István szállása, Sk-Moravica. 8357

Apróhirdetések

Telefonon nem adunk hirdetési ügyekben felvilágositást. Apróhirdetés egy szó 3 K, vastagbetüs és cimszó kétszeresen számit. Legkisebb apróhirdetés ára 30 K. Apróhirdetéseket felvesz Szubotican a kiadóhivatal Alexandra-ulica, Lelbach-ház és Schlanger birlaszruda a vasuti park mellett. Vidékre valamennyi pályaudvaron. Előfizetési dij havonkint 30 din., negyedévre 90 din. Kérdezősködésekhez válaszbélyeg mellékelendő. Állástkeresők az apróhirdetési dij felét fizetik.

Jobb házból való fiu 14 nőnek azonnal felvetetik Franciskovič Gusztáv épületlakatos- és vasbútormühelye Subotica, Ivan Antunović-ulica 5, vasutállomással szemben. 8309

Rövidárunagykereskedésbe jó házból való, megbizható kifutóleányok felvétettnek. Cím a kiadóban. 8354

Főmolnár, józan, gyakorlott, rendszeretö, ki jelenleg egy négy vaggonos export- és eseremalom főmolnára, állást keres miléllőbi belépésre. Leveleket „Főmolnár" jelige alatt a kiadóhivatal továbbit. 8341

Főmolnár állást keres miléllőbi belépésre. Szabó Péter főmolnár, Ada. 8334

Orosz tiszt, szerb, magyar, német és orosz nyelvtudással bármilyen alkalmazást elfogad. Ajánlatokat „Orosz tiszt" jelige alatt a kiadóhivatal továbbit. 8332

Borbély-segéd felvétetik. Kapacsek, I., Sudarević-u. 15. 8356

VÉTEL-ELADÁS

Aranyat 60—100 K-ig veszek. Ékszerekért a legtöbbet fizetek. Ékszerekre kölcsönt közvetitek. Pátkai, a Lombard-zálogház volt becsüsc. Ivan Antunović-ulica B. 4. (Hartmann-palota, volt Novák-ház, a vasut mellett). 7346

Eladó teljesen jókarban levő fehér tajance-kályha, továbbá vendéglők, vagy szálloda részére nagy 100 személyre szétszedhető lapokból álló konyha-tüzhely (sparherd), Zrinski trg 11, I. em. 8229

Üvegeket, használtat, magas áron vesz Kalmár egyipar, Subotica. 8254

Eladó Adán, legforgalmasabb helyen, gőzmalommal szemben, vasutállomáshoz közel, egy jóforgalmu vendéglő, fűszerüzlettel, tekepályával, kocsiberállóval, több melléképülettel. Nagyabonyi Lajos, Ada. 8228

Egy jókarban levő zongora megvételre kerestetik. Ajánlatok dr. Pavle Zubković elnök címére küldendők, Stara-Kanižа. 8321

Modern sarokház háromszoba, megfelelő mellékhelyiségekkel, Beogradski put 100, villamosvasut mentén, eladó; azonnal beköltözhető. 8234

Eladó két pár komplett malomkő és két villanymotor. Csordás István, Nova (Török) Kanižán. 8315

50 HP Magy. állami magas és alacsony nyomásu félstabil gőzgép 16 méteres vaskeménnyel üzemnagyobbitás miatt eladó és üzemben megtekinthető. Ugyanitt egy 21-es Ganz, egy 1910-os modellü 80×30 sima Ganz hengerszék és egy complett 42 collos kőjárat is eladó Gőzmalom Bpetrovoselo. 8291

EGY jóforgalmu éjjeli üzlet haszonbérbe esetleg házzal együtt eladó. Kis István Nova-Kanižsa. 8298

Öcskarezet és pediz vörösrezet, sárgarezet, cinket, ólmot a legmagasabb áron vesz Stolz Henrik rézárugyár, Kula. 7458

Eladó haszonélvezettel 1000 kvadrát szántóföld a palicsi uton és 500 kvadrát szőlő és egy tél ház a halasi szőlőkben. Érdeklődni lehet Halasi szőlők 45. 8138

Egy ötszobás ház szőlős-kerttel azonnal átvehető, iutányosan eladó. Bővebbet Első Suboticai Szalámi-gyárban. 8263

Ház eladó a beltéren üzlethelyiségekkel, nagy udvarral. Azonnal beköltözhető lakással. Trumbićeva-ulica 20. 8344

Dunamelletti városban, nagyon jó forgalmu és csinosan berendezett fűszer- és csemegeüzlet családi ok miatt eladó és azonnal átvehető. Leveleket kérek „Arany-bánya" jeligére a kiadóba. 8338

Eladó szabad kézből Branyinán (Baranyakisfalud) egy hatjáratu, jó karban levő turbina és gőzmalom villanyvilágitással felszerelve, 25 kat. hold réttel. Lakóház, istállóhelyiségekkel. Eladó még körülbelül 80—100 mm. vasöntvény. Minich-testvérek. 8299

Szerény megélhetést biztosító szép villámat parkkal szemben, villamosmegállónál eleserélném belterien uri magánházért. Megtudható a kiadóban. 8287

Litka

nov. 16-tól nov. 19-ig csütörtöktől-vasárnapig

Vörös keztyü

6 részben 36 felvonásban.

Főszereplő: MARY WALCAMP.

I. rész: KESELYÜK RABLÓTÁRSASÁGA.

Kalász Krém

készíti

PINTÉR FERENC

SZENT JÓZSEF

gyogytár a nagytemplom melett. 6659

KÜLÖNFÉLE

Tüzifa, apritott és hasáb, bármily mennyiségben házhoz szállitva, a legolcsóbb áron kapható **Welsz Dezső fakereskedőnél**, Postanska-ulica, főposta mellett és Sienkievića-ulica 24, kenyérgyártó második utca. 7368

Kiadó egy bolthelyiség és pincehelyiség. Értekezni lehet Park Kralja Petra-ulica 10, földszint 12½—2 óráig. 8306

Uj paprikát, valódi szegedi, édes nemes és rozsát ajánlunk plombált zsákokban és postacsomagokban is. H. Fuch i Drug papirka-importőrök, Vojnovićeva-ul. 6, Subotica. 7714

Hátaslovat keresek bérbe teljes nyereségszerszámmal napi fél vagy egy órai használatra. Cimeket kérem a kiadóba leadni. 8175

Söprünyél, I-a bükk, nagyobb mennyiségben kapható Vujković famegmunkáló-telepen. 8376

BETONIROZOTT nagy szuterin azonnal kiadó üzletnek főuton. Cím a kiadóban. 8287

TÁRS KERESTETIK

vidéki iparvállalathoz

400.000 dinárral.

Ajánlatokat „Biztos jövő" jelige alatt „Schmolka" hirdető iroda Novisad, Futoška put 2. továbbit.

SPITZER J.

SZOBAFESTŐ és MÁZOLÓ

SUBOTICA

6193 Strosmajerova-u. 8

ÜGYES KÉPVISELŐT

ki szerb-horvátul, németül, magyarul beszél, keres külföldi vállalat képviselője. Ajánlatokat **Bergmann az Universal-Gesellschaft** megbizottja kér **Subotica, Bárány szálló.** 8363

Uj! Csemegeüzlet. Uj!

TEA, KAKAO, CHOKOLADÉ

mindenféle

SAJTOK

déligyümölcs, alma, szilva, lekvár stb. legolcsóbb áron kapható

ROSKOV és VOLKOV

gyümölcs és csemegekereskedésében Subotica, Baron Rudićeva ul. 4. 8343

Idegenek találkozó helye!

LANDOVICS

volt

„BAČKA" VENDÉGLŐJE,

ahol jó és ízletes ebédet kaphat 8·50 din.-ért. Zóna 2 dinár. Egyszer egy héten malacpecsenye. 6314

PONYVA

24 óra alatt elkészit

bármily nagyságu ponyvát.

javités és varrás.

BECK ÉS TÁRSA

zsineg, zsák- és ponyvakereskedő.

SUBOTICA, (CSIRKEPIAC) TELEFON 412. 8184

Eladó

nagy gyár Zagrebban

(a tulajdonos betegsége miatt) egyedüli ebben a nemben Jugoszláviában, ujonnan épitve a legmodernebb gépekkel, jól menő, 70 munkást foglalkoztat. Irásbeli ajánlatok „FABRIK L-180" jelige alatt az Interreklam r. t-hoz ZAGREB Ilica 21. intézendők. Közvetitők kizárva. 8230

Hejduska Mátyás fatelepe

Subotica, Segedinski put. — Telefon 171.

Ajánl prima külföldi 6000 kalóriás

tüzelőszenet

méternázsánként, hazaszállitással együtt

65 dinár árban.

Továbbá tüzifa, fa- és kovácsszén kicsinyben és nagyban. Megrendelések pontosan s azonnal eszközölletnek. 8282

Nagymennyiségü máramarosi kincstári származásu

vékony fenyő (Landinák)

valamint

mindennemü fűrészáru asztalos anyag

kapható vaggontételekben, vagy a Tiszán tutajozva

Starikanizsai Első Gőzfűrész és Gőzmalom Részvénytársaságnál. 8368

A szerkesztésért felelős dr. FENYVES FERENC - Nyomatott a kiadótulajdonos Minerva (ezelőtt Bácsmegyei Napló) Nyomda és Lapkiadó R.-T. körforgógépén Suboticán.